

Slutrapport Arbetsgruppen för migrationsfrågor under Forum för internationalisering

INNEHÅLL

.....	1
INNEHÅLL	2
Sammanfattning	2
Bakgrund.....	2
Arbetsgruppens uppdrag.....	2
Sammansättning.....	2
Mandatperiod	3
Arbetsgruppens möten och åtgärder.....	3
Format för arbetsgruppens möten	3
Genomförda åtgärder	4
Exempel på potentiella konsekvenser av genomförda åtgärder	6
Slutkommentar	7

Sammanfattning

Migrationsverket blev i slutet av 2018 sammankallande för Arbetsgruppen för migrationsfrågor under Forum för internationalisering. Arbetsgruppen har haft cirka fyra möten per år och arbetat med ett antal åtgärder under dess mandatperiod. Uppdraget har varit att förenkla för de som söker sig till Sverige för studier eller forskning på svenska lärosäten. Utifrån detta uppdrag har ett antal produkter skapats.

Bakgrund

Arbetsgruppens uppdrag

Forums arbetsgrupp för migrationsfrågor har haft i uppdrag att arbeta med att förenkla migrationsprocessen för de som söker sig till Sverige för studier eller forskning på svenska lärosäten. Företrädesvis har arbetsgruppen arbeta med hinder och frågor av principiell natur. Gruppens uppdrag har inte varit att lösa enskilda ärenden.

Gruppen har främst arbetat med frågor som den själv identifierat. Bland annat utifrån statistik från Migrationsverket men också utifrån det vardagliga arbetet på lärosätena.

Migrationsfrågor är ett omfattande område. Gruppens uppdrag begränsades till att i huvudsak röra de grupper av personer som kommer till svenska lärosäten som studenter eller gästforskare, samt medsökande till dessa grupper. Arbetsgruppen har haft i uppdrag att träffas, eller på annat sätt samordnar sig, minst en gång mellan varje möte med Forum.

Sammansättning

Arbetsgruppen har bestått av representanter från svenska lärosäten (nominerade av SUHF), från Migrationsverket, Svenska institutet, Sida och UHR. Förutom UHR:s ordinarie representant har även Forumsekretariatet deltagit i arbetsgruppens arbete och möten. Sammankallande för arbetsgruppen har varit Migrationsverket.

Frågorna spänner över olika kategorier av inkommande studenter och forskare. Det innebär att några av myndigheterna/organisationerna har utsett flera personer för att täcka

frågor som rör alla grupper. Representanterna arbetar praktiskt med, eller mycket nära, ärenden som rör de kategorier inkommande som gruppen ska fokusera på.

Mandatperiod

Forums arbetsgrupp för migrationsfrågor påbörjade sitt arbete i slutet av 2018 och förväntas avsluta sitt arbete under 2021.

Arbetsgruppens möten och åtgärder

Arbetsgruppen har i sitt arbete skapat och utgått från ett antal profilmallar. Målet med dessa mallar har varit att skapa en gemensam nomenklatur och samförstånd kring de studerande/forskare som ska behandlas.

Format för arbetsgruppens möten

1. Färdigställande av profilmallar för olika typer av studenter/forskare
2. Identifiera hinder i de olika profilmallarna
3. Prioritera hinder att arbeta med
4. Förslag på åtgärder (på det för stunden högst prioriterade hindret)
5. Påbörja genomförande av åtgärder

De profilmallar som arbetsgruppen tagit fram är indelade på följande sätt:

- Arbetssökande, tidigare uppehållstillstånd för forskning
- Arbetssökande, tidigare uppehållstillstånd för studier
- Doktorand
- Forskare
- Forskare mobilitet
- Gästdoktorand
- Permanent uppehållstillstånd för doktorand
- Studerande vid högre utbildning
- Studerande vid mobilitetsprogram
- Studerande vid uppdrags- eller specialiseringsutbildning
- Studerande vid övriga studier

Studerande vid högre utbildning

Högskolestudier på grund- eller avancerad nivå (högre utbildning). Gäller också studerande vid yrkesutbildning samt studerande på eftergymnasial nivå vid förhögskola. Gäller både free-movers och utbytesstudenter.

Vid studiet, antagen vid Efter beslut, antagen vid Vid ansökan, ansökt vid Efter beslut, ansökt vid

Har ansökt ✓

Går ut i Sverige ✓

Arbetar vid svensk arbetsplats att läsa i Sverige har fått ett formellt beslut om antagning till högskolestudier

Lämpligt tillstånd

✓ Upphållstillstånd för studier vid högre utbildning

Lagrum: 30:24 § 10:1

Begränsningar gällande tillståndet Ansökan vid: webbansökan

Tillståndslängd: 3 månader till 13 månader vid ett första tillstånd, upp till 12 månaders förlängning är giltigt

* Upphållstillstånd beviljas endast för studier i Sverige. En student får aldrig ett visum om uppehållstillstånd för studier i Sverige för de perioder som denna överskrider studera i annat land

Bild 1. Profilmall för Studerande vid högre utbildning.

Handläggningstiden för en ansökan om uppehållstillstånd påverkas i hög grad av om ärendet behöver kompletteras. En viktig utgångspunkt för arbetsgruppens möten och som underlag för vår gemensamma prioritering har därför varit statistik från Migrationsverket gällande orsak till kompletteringsbehov i ärenden. Se exempelvis de åtta vanligaste kompletteringsorsakerna på Migrationsverket under 2018 i *Tabell 1* nedan:

Kompletteringsorsak (2018)	Antal
Försörjningsintyg saknas/inte komplett	2 121
Studieintyg saknas/inte komplett	1 350
Bankhistorik saknas/inte komplett	1 158
Antagningsbesked saknas/inte komplett	812
Pass saknas/inte komplett/kort giltighetstid	627
Studieperiod oklar	540
Poäng saknas	466
Bankkonto saknas/fel namn på kontot	419

Tabell 1. Antal kompletteringar under 2018 för de åtta vanligaste orsakerna till komplettering på Migrationsverket.

Genomförda åtgärder

Nedan punktlista avbildar ett urval av de frågor man inom arbetsgruppen under olika perioder av sitt mandat behandlat:

- Gemensam nomenklatur (profilmallar)
- Studieintyg saknas/inte komplett
- Statusbyten inifrån landet
- Utbyten
- Mobilitetsstudier
- Försörjningsintyg - grund- och avancerad nivå
- Kravet på heltidsstudier för studenter som håller på att avsluta sina studier (och utformningen av de intyg som då behövs) - grund- och avancerad nivå

Gemensam nomenklatur (profilmallar)

För att skapa samsyn mellan aktörer inom processen och som ett underlag för arbetsgruppens hela arbete har vi gemensamt tagit fram 11 profilmallar för de olika typer av studerande och forskare som vi möter i processen. Se ovan under *Format för arbetsgruppens möten*. Dessa profilmallar ska publiceras på Migrationsverkets externwebb under [webbplats för anordnare av högre utbildning](#).

Studieintyg saknas/inte komplett

För att motverka det stora antalet kompletteringar på Migrationsverket gällande studieintyg har arbetsgruppen tagit fram fem checklistor som stöd för lärosätena vid produktion av intyg gällande olika typer av studier. Checklistorna finns publicerade på [webbplats för anordnare av högre utbildning](#) under *Blanketter och checklistor*. Checklistorna innehåller också exempelintyg.

Statusbyten inifrån landet

För att öka stödet till lärosätena gällande frågan om man kan byta tillstånd inifrån Sverige har arbetsgruppen tagit fram en matris för statusbyten där man kan se om det är möjligt att byta från nuvarande tillstånd till ett annat tillstånd inifrån Sverige. Denna matris har omformats till en funktion som publicerats på Migrationsverkets externwebb. Se [här](#) under *Om du redan befinner dig i Sverige* som exempel.

Utbyten

Då lagen och Migrationsverkets praxis ger viss möjlighet till utbyten medan vissa utbyten inte går att genomföra utan problem för den studerande har arbetsgruppen arbetat med information kring vad som gäller. Det har medfört uppdatering på Migrationsverkets information till den sökande men också uppdatering av Migrationsverkets FAQ för lärosäten.

Mobilitetsstudier

I och med införlivandet av studerande och forskardirektivets i svensk utlänningslag uppstod frågor kring både information till de sökande och lärosätet samt intyg om studier gällande mobilitetsstudier. I och med detta har Migrationsverket externwebb uppdaterats samt en checklista för studieintyg tagits fram inom arbetsgruppen. Checklistan finns publicerad på [webbplats för anordnare av högre utbildning](#) under *Blanketter och checklistor*

Försörjningsintyg - grund- och avancerad nivå

Den största kompletteringsorsaken för Migrationsverket har historiskt varit brister i ansökan gällande försörjningsintyg. Av denna anledning har arbetsgruppen vid flera tillfällen försökt påverka bristen i rätt riktning. Arbetet har lett till vissa ändringar på Migrationsverket externwebb men inga större ändringar. Upplevelsen är att den största bristen är att sökande inte uppnår kraven för försörjning. Vissa förbättringar har som sagt ändå genomförts på externwebben men också i Migrationsverket e-tjänst för webbandsökan.

Kravet på heltidsstudier för studenter som håller på att avsluta sina studier (och utformningen av de intyg som då behövs) - grund- och avancerad nivå

Ett stort problem efter införlivandet av studerande och forskardirektivet i svensk utlänningslag har varit svårigheten att göra undantag från kravet på heltidsstudier. Detta har ställt till med stora problem för seriösa studenter som behöver mer tid för att avsluta sina studier. Utifrån detta införde Migrationsverket i år en ny praxis som har utökat möjligheten till undantag från kravet på heltidsstudier. Det gäller specifikt de studenter som behöver förlängning av sitt uppehållstillstånd utöver ordinarie studietid för att slutföra sin utbildning. Förlängning av uppehållstillstånd kan i normalfallet ges för upp till en termin eller den kortare tid som studierna kräver.

Exempel på potentiella konsekvenser av genomförda åtgärder

Migrationsverket har inte genomfört en komplett analys av effekterna av arbetsgruppens arbete, men vissa potentiella effekter kan skönjas. Då nya e-tjänster (webbansökan) för delprocess Att studera i Sverige var införda oktober 2020 på Migrationsverket så görs här en jämförelse mellan första oktober 2019 till sista september 2020 (Period 1 i *Tabell 1* nedan) samt första oktober 2020 till 9:e oktober 2021 (Period 2 i *Tabell 2* nedan):

Studera ärenden alla skäl	Period 1	Period 2
Inkomna	22 546	23 182
Kompletteringar	19 418	12 153

Tabell 2. Inkomna studera ärenden samt antal kompletteringar för perioderna första oktober 2019 till sista september 2020 och första oktober 2020 till 9:e oktober 2021.

Som framgår av *Tabell 1* ovan har vi haft något fler inkomna studera ärenden under period 2 men en betydande minskning i antal kompletteringar (37%).

Flera uppdateringar av externwebben har genomförts under arbetsgruppen mandatperiod med bland annat en uppdatering av våra FAQ som finns tillgängliga för sökande och externa aktörer samt de checklistor för studieintyg som vänder sig till lärosätena. Förväntad effekt av uppdaterade checklistor är färre kompletteringar gällande studieintyg. Under januari till och med september år 2020 skickades 2 348 kompletteringar gällande studieintyg. Under 2021 skickades 1077 kompletteringar gällande studieintyg för samma period. En minskning med 54%, vilket kan jämföras med den totala minskningen av kompletteringar som ligger på 37%.

Det kan finnas andra faktorer som också påverkar siffrorna ovan så som den pågående pandemin, men siffrorna ger en fingervisning av hur arbetsgruppens arbete kan ha påverkat processen i rätt riktning.

Frågor som arbetsgruppen endast bevakat

- Studieavsikt
- Ny VIS-förordning 2023
- Uppdaterad utlänningslag
- Problem med att lämna biometri på UM vid hög belastning eller andra hinder för att lämna biometri
- Studietid kontra tillståndstid
- Falska eller manipulerade handlingar
- Åka utomlands som del av sin utbildning, forskarnivå
- Kraven för permanenta uppehållstillstånd för olika tillståndstyper - forskarnivå och forskare
- Påverkan Covid-19
- Pass i original innan beslut om uppehållstillstånd

Slutkommentar

Arbetsgruppen har varit effektiv med tanke på det relativt låga antalet korta möten. Arbetsklimatet har varit konstruktivt och givande. Samsynen och förståelsen för varandras roller i processen har ökat och vi talar i större utsträckning ett mer homogent språk. De ändringar som arbetsgruppen genomfört har också haft en positiv effekt på vår gemensamma process när det gäller tillgång till stöd samt en faktisk förbättring gällande bland annat de intyg från lärosätena som Migrationsverket tar del av även om omfattningen i dagsläget är okänd.

De frågor som arbetsgruppen inte hunnit behandla färdigt och som blir den rest som arbetsgruppen lämnar efter sig är:

- Intyg gällande sjukförsäkring
- Antagningsbeslut

Se också lista på de frågor som arbetsgruppen endast bevakat ovan.